T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/420
KARAR NO : 2024/355
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: Trafik kazası neticesinde araçta meydana gelen hasar bedelinin davacı sigorta şirketi tarafından davalıdan rücuan tahsili için yapılan ilamsız icra takibine itiraz sonrasında İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesine göre açılan itirazın iptali davasının, aynı zamanda Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi de gözetilerekADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. S. A.Ş.
Vekili : Av. M. A
Davalılar : 1- Esenyurt Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. G. İ
2- İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. E. K

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, müvekkili şirket tarafından sigortalanan 34 BSE ... plaka sayılı aracın, 06/11/2020 tarihinde İstanbul ili, Esenyurt ilçesi merkezinde seyir halindeyken, sokakta aydınlatmanın bulunmaması, sokakta çalışma yapılmasına rağmen herhangi bir uyarıcı levha olmaması sebebiyle aracın sağ ön tekerleğinin rögar yanındaki derin çukura girmesi sonucu maddî hasarlı trafik kazası meydana geldiğini, kaza nedeniyle müvekkili şirketin araç için sigortalısına 89.500 TL hasar tazminatı ödediğini, davalılar aleyhine Büyükçekmece 1. İcra Müdürlüğünün E.2021/5347 ve E.2021/7545 sayılı dosyaları ile takip başlatıldığını ve davalıların haksız bir şekilde itiraz ettiğini ve takibin durduğunu, olayın meydana gelmesinde hizmet kusuru bulunan davalıların sorumlu olduğunu ileri sürerek, itirazın iptali ile takibin devamına, %20 icra inkar tazminatının davalılardan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Büyükçekmece 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 27/01/2023 tarih ve E.2022/370, K.2023/79 sayılı kararı** ile, hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden idare aleyhine tam yargı davasının idari yargı yerinde açılması gerektiği gerekçesiyle davanın yargı yolu nedeniyle reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bilindiği üzere Karayolları Trafik Kanunu'nda yapılan değişiklik ile "Görevli ve yetkili mahkeme" başlıklı 110. maddesinin 1. fıkrasında; " İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır." şeklinde düzenleme getirilmiştir. Bu düzenlemeye ilişkin uygulamada birden fazla çelişkili karar ve içtihat bulunduğu anlaşıldığından mahkememizce aşağıdaki güncel Hukuk Genel Kurulu ilamlarının incelenmesinde fayda görülmüştür.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 16/11/2021 tarihli, 2018/(17)4-99 Esas, 2021/1421 Karar sayılı içtihatında; "...Kısaca özetlemek gerekir ise, 110. maddede yapılan değişiklik ile "kamu araçlarının" verdiği zararlar nedeniyle işletenin sorumluluğuna ilişkin olarak 2918 sayılı Kanun'un amacına uygun biçimde adli yargıda görüm ve çözüm esası benimsenmiş, bu çözümün adli ve idari yargı görev ayrımına ilişkin anayasal normlarla da uyum içinde olduğu vurgulanmış, düzenlemede, taslak ve komisyon gerekçelerinde, hizmet kusurundan kaynaklanan hukukî uyuşmazlıkların da bu kapsamda değerlendirileceğine yönelik herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir... Somut uyuşmazlıkta, davalının yol bakım çalışması yaparken yola mucur dökmesi ve işaretleme yapmamasına ilişkin hizmetinin ve temelinde ifade olunan zararın, hizmet kusuru teşkil eden eyleme dayandığı hususu ise kuşkusuzdur. Hizmet kusuruna dayalı olarak açılan bu davanın tam yargı davası ile idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir..." denilmektedir.

Yine Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 06/04/2021 tarihli, 2018/17-826 Esas 2021/426 Karar sayılı içtihatında; "...Eldeki davada aracın yol üzerinde bulunan rögar kapağına çarpması sonucu hasarlandığı, kaza yerinin bakım ve onarımının davalı Büyükşehir Belediye Başkanlığının sorumluluk

alanı içinde kaldığı, idarenin hizmet kusuru nedeniyle oluşan zarardan sorumlu olduğu ileri sürülmüştür. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 13. maddesinde Büyükşehir Belediyesinin "...yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı sağlamak..." ile görevli olduğu hüküm altına alınmıştır. Davalının kapaklarının kontrolü, yol bakım ve onarımına ilişkin hizmetinin temelinde ifade olunan zararın, hizmet kusuru teşkil eden eyleme dayandığı hususu ise kuşkusuzdur. Hizmet kusuruna dayalı olarak açılan bu davanın tam yargı davası ile idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir..." denilmektedir.

O halde, davacının iddiasının her iki davalı yönünden açıkça hizmet kusurunu teşkil ettiği (yukarıda açıklanan Genel Kurul kararındaki olay ile birebir örtüştüğü), yargı yolunun kamu düzenine ilişkin olduğundan mahkemece yargılamanın her aşamasında re'sen araştırılması gerektiği, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 114/1-b maddesi uyarınca da yargı yolunun caiz olması hususunun dava şartı olduğu ve yukarıdaki güncel içtihatlar gözetilerek aşağıdaki şekilde karar verilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM : Gerekçesi açıklandığı üzere; yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile davanın usulden reddine,,..."

3. Davacı vekili bu kez, davalıların hizmet kusuru nedeniyle meydana gelen trafik kazasından kaynaklanan ve sigortalıya ödenen 89.500 TL hasar bedelinin davalılardan tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4 . **İstanbul 5. İdare Mahkemesi 29/03/2024 tarih ve E.2023/1094, K.2024/686 sayılıkararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da görüm ve çözümündeAdli Yargı görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Dokuzuncu Dava Dairesi'nin 07.11.2022 tarihli ve E:2022/1878, K:2022/1662 sayılı kararı da aynı doğrultudadır...."

5. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, İstanbul 5. İdare Mahkemesince adli ve idari yargı dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun "*İcra daireleri*" başlıklı 1. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 2/7/2012-6352/1 md.)
Her asliye mahkemesinin yargı çevresinde yeteri kadar icra dairesi bulunur"

7. 2004 sayılı Kanun'un *"İlamsız takip"* başlıklı Üçüncü Bap, 42-49. maddelerinde takip yöntemleri gösterilmiş; "*Takip talebi ve muhtevası"* başlıklı 58. maddesinde, takip talebinin icra dairesine yazı ile veya sözlü olarak veya elektronik ortamda yapılacağına işaret edilmiş, "*Ödeme emri ve muhtevası*" başlıklı 60. maddesine göre, takip talebi üzerine icra müdürünce ödeme emri düzenleneceği belirtilmiş,Kanun'un 62-65. maddelerinde itiraza ilişkin hükümlere yer verilmiş, 66. maddesinde, süresi içinde yapılan itirazın takibi durduracağı kurala bağlanmıştır.

8. 2004 sayılı Kanun'un *"I. Takibin Muhtelif Tarzları"* üst başlığı altında "*Para borcu ve teminat için takip*" başlıklı 42. maddesi şöyledir:

"Bir paranın ödenmesine veya bir teminatın verilmesine dair olan cebri icralar takip talebiyle başlar ve haciz yoliyle veya rehnin paraya çevrilmesi yahut iflas suretiyle cereyan eder.

(Ek fıkra: 2/7/2012-6352/8 md.) Yabancı devlet aleyhine ilamsız takip yoluna başvurulamaz.

(Ek fıkra: 15/8/2017-KHK-694/8 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/8 md.) İdari yargının görev alanına giren konularda ilamsız takip yoluna başvurulamaz."

9. 2004 sayılı Kanun'un "*a) İtirazın iptali*" başlıklı67. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 18/2/1965-538/37 md.)

(Değişik birinci fıkra: 17/7/2003-4949/15 md.) Takip talebine itiraz edilen alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren bir sene içinde mahkemeye başvurarak, genel hükümler dairesinde alacağının

varlığını ispat suretiyle itirazın iptalini dava edebilir.

(Değişik: 9/11/1988-3494/1 md.) Bu davada borçlunun itirazının haksızlığına karar verilirse borçlu; takibinde haksız ve kötü niyetli görülürse alacaklı; diğer tarafın talebi üzerine iki tarafın durumuna, davanın ve hükmolunan şeyin tahammülüne göre, red veya hükmolunan meblağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere, uygun bir tazminatla mahkum edilir.

İtiraz eden veli, vasi veya mirasçı ise, borçlu hakkında tazminat hükmolunması kötü niyetin sübutuna bağlıdır.

(Mülga dördüncü fıkra: 17/7/2003-4949/103 md.)

Birinci fıkrada yazılı itirazın iptali süresini geçiren alacaklının umumi hükümler dairesinde alacağını dava etmek hakkı saklıdır.

(Ek fıkra: 2/7/2012-6352/11 md.) Bu Kanunda öngörülen icra inkar tazminatı, kötü niyet tazminatı ve benzeri tazminatların tespitinde, takip talebi veya davadaki talep esas alınır."

10. 2918 sayılı Kanun'un "*Görevli ve Yetkili Mahkeme"* başlıklı 110. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır."

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

B. Yargı Kararı

11. 2918 sayılı Kanun'un 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir:

"*... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir...*" (26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN,'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Kanun'un 14. maddesine göre olumsuz görev uyuşmazlığı bulunduğunun ileri sürülebilmesi için davanın *"tarafları, konusu ve sebebinin aynı"* olması koşulunun öngörüldüğü, buna göre; adli yargı yerinde aynı somut olay nedeniyle borçlunun itirazının iptali ile icra inkar tazminatına hükmedilmesi istemiyle; buna karşılık idari yargı yerinde rücuan tazminat davası açılmış ise de; ikinci davanın, ilk davada verilen karar doğrultusunda oluşturulduğu ve *"itirazın iptali ile icra inkar tazminatına hükmedilmesi*" istemi yönünden görev uyuşmazlığının doğduğu kanaatine varıldığından ve

sonuçta Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilenYargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava,davalı idarelerin sorumluluk sahasındaki yolda meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası sebebiyle oluşan hasar bedelinin rücuan tahsili amacıyla yürütülen icra takibine yapılan itirazın iptali ile icra inkar tazminatına hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

15. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, itiraz nedeniyle takibin durması üzerine alacaklıya, itirazın iptali için 2004 sayılı Kanun'da iki yola başvurma imkânı tanınmış olup, bunlardan birincisi 67. maddeye göre mahkemeye başvurmak, ikincisi ise 68, ek 68/a ve ek 68/b maddelerine göre tetkik merciinden itirazın kaldırılmasını istemektir. İncelenen uyuşmazlıkta alacaklı konumundaki davacı tarafından, 67. maddeye göre mahkemeye başvurmak suretiyle itirazın iptali davası açılmıştır.

16. Yukarıda hükmü yazılı 67. maddeden, sözü edilen mahkeme ile icra dairesinin bulunduğu yargı çevresi bakımından bağlı olduğu asliye mahkemesinin anlaşılması ve takip hukukuna özgü bulunan itirazın iptali davasının adli yargı yerinde görülmesi gerektiği açıktır.

17. Bu duruma göre, İcra ve İflas Kanunu'nun değişik 67. maddesine göre açılan itirazın iptali davasının görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır. Kaldı ki, davanın idarenin hizmet kusuru sonucu oluşan trafik kazasından kaynaklanan rücuan tazminat davası olarak kabulü halinde de, Uyuşmazlık Mahkemesinin yerleşik içtihatları gereği 2918 sayılı Kanun uyarınca açılan her türlü sorumluluk davalarında adli yargı görevlidir.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Büyükçekmece 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 27/01/2023 tarih ve E.2022/370, K.2023/79 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Büyükçekmece 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 27/01/2023 tarih ve E.2022/370, K.2023/79 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN